

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN
B.V.D.

No. : 166514/I

Bijl. : 1

Betr.: De C.P.N. en de verdediging
van de burgerlijke vrijheden.

32g. 15. 044.

's-Gravenhage, 25 November 1952
Javastraat 68

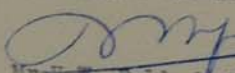

63384
26-11-52.
VERTROUWELIJK

Ik moge de aandacht van Uwe Excellentie
vragen voor een door deze dienst opgestelde
beschouwing, aansluitend op de U bij mijn schrijven
van 19 November 1952 Nr 165934/I ter kennisneming
aangeboden " Prognose 16e Partijcongres C.P.N."

Aan:
Zijne Excellentie
de Minister-President
te
's-Gravenhage

Het Hoofd van de Dienst

Mr H.W. Felderhof

De C.P.N. en de verdediging van de
burgerlijke vrijheden

In de prognose van 19 November 1952, dzz. gemaakt naar aanleiding van het 16e Partijcongres der C.P.N., werden onder summiere verwijzing naar het feit van de ondergeschikte positie van elke nationale communistische partij ten opzichte van Moskou, voornamelijk problemen van binnenlands-politieke en partij-organisatorische aard behandeld. Het vraagstuk van de buitenlandse-politieke relaties der C.P.N. is echter van zodanige betekenis, dat hieraan een nadere beschouwing moet worden gewijd binnen het raam van het partijcongres te Amsterdam. Inmiddels is gebleken, dat dit een dag langer zal duren dan aanvankelijk aangekondigd, nl. van 22 t/m 25 November. Het besloten deel vordert twee dagen beraad in "Felix Meritis".

Uit de voorbereiding is o.m. gebleken, dat de partijleiding met het oog op haar politiek van het eenheidsfront bijzondere betekenis hecht aan beraadslagingen over het thema "verdediging van de burgerlijke rechtsorde en van de burgerlijke vrijheden". Niet slechts de C.P.N.-pers maar ook de internationale publiciteitsorganen van het stalinisme hebben daaraan in de afgelopen maanden ruime aandacht besteed.

Te dezer plaatse moge als bekend worden verondersteld, dat de communisten, gewagend van democratie en democratische rechten, daaronder iets geheel anders verstaan dan de westerse wereld. De democratie wordt volgens hun leidsman Stalin in het huidige tijdsgewricht alleen nog verdedigd en gedragen door communisten en andere progressieven. Op de sluitingsdag van het jongste Partijcongres te Moskou laakte Stalin "de bourgeoisie", die de rechten en de onafhankelijkheid van de natie verkoopt voor dollars. Paul de GROOT herhaalde deze aantijging (Waarheid, 3-11-'52):

"In ons Ontwerp-beginselprogram is gesteld, dat wij in een "volksdemocratische staat alle vrijheden voor de burger, "alle grondwettelijke rechten willen verwezenlijken. Met des "te meer kracht moeten we dat doen in het tegenwoordige Neder- "land. Stalin heeft terecht gezegd, dat buiten de communis- "tische partijen in de kapitalistische landen er niemand meer "is, die het vaandel van de burgerlijke democratische vrij- "heden zal opnemen".

Met Paul de GROOT hebben ook talrijke andere leiders van buitenlandse communistische partijen in October, te Moskou op en na het daar gehouden partijcongres de gelofte afge- legd, dat zij nooit tegen de Sowjet-Unie oorlog zullen voeren en dat zij zich teweer zullen stellen tegen, wat de Franse partij-secretaris Jacques DUCLOS in de Kominformkrant van 14-11-'52 noemt "de verachtelijke machthebbers", die de nationale onafhankelijkheid versjacheren en voelen, dat zij door het volk worden veroordeeld om hun verderfelijke politiek van voortgezette represailles en het organiseren van een nieuw complot.

De aan de communisten ten laste gelegde gelofte om nimme tegen de Sowjet-Unie te strijden, herhalen wij - aldus nog steeds DUCLOS - "als proletariërs met grote trots op de superioriteit van de socialistische maatschappij-orde en haar vredelievend karakter".

Die verachtelijke

Die "verachtelijke machthebbers" zijn ook volgens de opvattingen van de Partijleiding hier te lande identiek aan de gezagsdragers, die het Nederlandse volk na vrije democratische verkiezingen als zijn bewindsmannen erkent.

Uitspraak

Paul de GROOT zei in een toespraak van 3 Juli '52 tot het Partijbestuur:

"De C.P.N. staat niet op de bodem van de burgerlijke staat en is geen parlementaire partij in de thans geldende zin!"
 Niettemin - zie hiervoren - pretendeert de partijleiding, dat in de verwording van de kapitalistische samenleving slechts de communistische partij nog het vaandel kan heffen in de strijd voor het behoud van een Thorbeckiaans vrijheids-ideaal.

In het Ontwerp-Beginselprogram van de C.P.N., gepubliceerd in Februari 1952 en aan de orde gesteld op het 16e Partijcongres te Amsterdam, redigeerde het Dagelijks Bestuur dienovereenkomstig:

"Geestelijke vrijheid, vrijheid van geweten en van denken, vormen mede het rijke erfdeel van de Nederlandse beschaving, die in de vrijheidsoorlog tegen vorstelijke en kerkelijke tyrannie geboren is. Erasmus, Spinoza, Hugo de Groot en vele andere Nederlanders hebben in het verleden hiervoor gestreden. De ideeën van de Franse revolutie hebben later de beste geesten van ons land bevrucht.
 Doch in de huidige tijd is van onze oude beschaving nog slechts een schim overgebleven.
 De geestelijke en persoonlijke vrijheid wordt vernietigd door de behoudzucht van de bezittende klasse, die geheel ontaard is en geen andere middelen meer bezit om zich te handhaven, dan oorlog en fascisme. Onder het bewind van de Amerikaanse overheersers wordt niet alleen het zelfbeschikkingsrecht van onze natie, maar ook ons geestelijk erfdeel vertrappt door uitzonderingswetten, heksenjacht en andere euvelen, die ons naar middeleeuwse toestanden terugvoeren.
 De verdediging van de beschaving en van de menselijke rechten ligt thans in handen van de communisten en van allen, die met hen medestrijden voor een socialistische maatschappij. De bewuste arbeiders, de progressieve intellectuelen en kunstenaars, beschermen en behoeden dit erfdeel. Tevens echter scheppen zij nieuwe geestelijke waarden en een nieuwe opvatting van de menselijke persoonlijkheid, die gerijpt is met de vorming en ontwikkeling van de arbeidersklasse en door haar strijd.
 Deze nieuwe opvatting kwam tot uiting in de wedergeboorte van de vaderlandsliefde in het verzet tegen de Duitse bezetting, in de solidariteit en onzelfzuchtigheid der strijdende arbeiders, in de moed van intellectuelen en kunstenaars die de banbliksems van de burgerlijke maatschappij trotseren en in de huidige strijd voor vrede en nationale zelfstandigheid.
 De overwinning van het socialisme gaat, zoals in de Sowjet-Unie aanschouwelijk wordt aangetoond, gepaard met de geboorte van een nieuwe mens, de socialistische mens, die in de eerste plaats het welzijn van de gemeenschap ziet als voorwaarde voor zijn persoonlijk welzijn."

Dit citaat heeft

Dit citaat heeft drie markante eigenschappen:

1. het karakteriseert vrij scherp omlijnd de actuele algemene partijkoers;
2. de tekst geeft blijk van de omstandigheid, dat de C.P.N.-leiding er in geslaagd is om aan de hand van de communistische literatuur en praktisch vooruit te lopen op de thans voorgeschreven tactiek;
3. zijn formulering, daterend van begin 1952, vertoont treffende overeenkomst met de strekking van de rede van Stalin tegen "de bourgeoisie" en tegen het "opheffen van de burgerlijke vrijheden", gehouden d.d. 14 October j.l., op de sluitingsdag van het Russische Partijcongres.

Een nieuwe periode

Bij de inzet van het huidige partijcongres der C.P.N. heeft "De Waarheid" vastgesteld, dat het congres een nieuwe periode voor het communisme in Nederland zal inluiden. Het zal afrekenen met de resten van het anarchisme, met de linkse fraseologie en het schijnrevolutionairisme. Van de periode van het wakker schudden van het werkende volk, het aanklagen van het kapitalisme, is, aldus de onderhavige prognose, onze partij gekomen in de periode waarin zij niet alleen als aanklaagster optreedt, maar zich ontwikkelt tot de organiserende voorhoede van alle nationale en democratische krachten. Zij treedt daarbij voor het volk met een duidelijk zichtbaar en realiseerbaar perspectief.

In zijn eerdervermelde rede van 3 Juli '52 tot het Partijbestuur preludeerde Paul de GROOT al op deze aanvalspositie van de C.P.N.. Hij noemde een van de belangrijkste taken van de partij in haar strijd voor een vredespolitiek "de scheuring binnenin de rijen van de reactie te bevorderen en te vergroten, en Romme de weg te versperren!" Tezelfder tijd moest de partij haar eigen positie tegenover het offensief van de reactie handhaven, "onze invloed onder de massa zoveel mogelijk uitbreiden, het strijdbare karakter van onze partij - en dat is het gewichtigste van alles in deze tijd - opvoeren, versterken, onze verbinding met de massa verbreden, in het bijzonder door onze partijloze vrienden in de verkiezingscampagne te betrekken". De thans opnieuw gepropageerde massa-politiek wordt in het vorenstaande citaat scherp omschreven wanneer men de aanduiding "verkiezingscampagne" vervangt door het begrip "reactie". Deze reactie is volgens de GROOT de hoofd-vijand naar buiten. Zij is zijns inziens geen gesloten blok en er is een zeer aanzienlijk onderscheid tussen Romme en Drees.

"Niet dat Drees beter is, niet dat de leiding van de P.v.d.A. niet net zo rechts is als Romme. Maar omdat de sociale groeperingen die achter deze rechtse leiders staan, verschillend zijn. Omdat Romme zich direct steunt op het grootkapitaal, "op de grote reactionnaire bourgeoisie in ons land en niet te vergeten op de reactionnaire geestelijkheid, terwijl daartegenover de P.v.d.A. niet kan bestaan zonder zich te steunen op "het N.V.V., op de vakvereniging, die tenslotte uit arbeiders "is samengesteld, en moet manoeuvreren, daar zij moet steunen "op arbeiders, kleine middenstanders en delen van de intellectuelen."

Deze visie staat

Deze visie staat in nauwe relatie met de opzet tot de verbreding van het begeerde eenheidsfront, dat primair noodzakelijk wordt geacht om de bedreiging van de burgerlijke vrijheden af te wenden. Romme werd daarbij doelbewust en systematisch als symbool van het herlevende fascistische gevaar voorgesteld. Speciaal voor de west-Europese landen, die zwaar hebben geleden onder de Duitse bezetting, schijnt het de communistische partijleiders door Moskou te zijn toegestaan enige modulatie toe te passen op de Rusland verheerlijkende anti-Amerikaanse propaganda en agitatie.

Kennelijk lering trekkende uit het geval-LAGES, waarbij - met de woorden van de GROOT - "de eenheid van de arbeiders als het ware langs natuurlijke weg tot stand kwam", leidt de C.P.N. het anti-Amerikanisme thans langs de baan van "het Duitse gevaar".

In zijn rede van 30 October j.l. beklemtoonde de algemeen-partijsecretaris deze psychologisch welgefundeerde speculatie. Tegelijkertijd wordt gepoogd om zodoende brede lagen der bevolking minder kopschuw te maken voor het communisme in het algemeen en voor de oogmerken van het Kremlin in het bijzonder.

Internationale facetten

Voor alles beoogt de C.P.N., in de rij van haar zusterpartijen in het Westen, bij de massa het schrikbeeld weg te nemen van het Russische "schot in de nek", volgens de GROOT "de uitwerking van de Amerikaanse propaganda". Reeds in zijn beschouwing van 3 Juli '52 stelde de algemeen-partijsecretaris de C.P.N. in al haar geledingen in gebreke bij haar pogingen om de massa te doen inzien, dat juist Rusland de grote garant is voor de handhaving en bescherming van de burgerlijke vrijheden en de nationale onafhankelijkheid in de kapitalistische wereld. De C.P.N. was "absoluut tekort geschoten in stelselmatige en zeer ruime popularisering van de successen van het socialisme in de Sowjet-Unie, op een aantrekkelijke en begrijpelijke wijze"; maar ook "bij het verklaren van het onderscheid tussen de weg naar het socialisme in ons land en in de Sowjet-Unie".

Wij komen, aldus de GROOT's klacht, niet verder, zolang wij niet tegenspreken wanneer de tegenstander zegt: "Als jullie aan de macht komen dan is de bedoeling, dat dat gebeurt met Russische bajonetten; daarna krijgen alle andere partijen een schot in de nek. Alle andere partijen worden gelijkwideerd!" De communisten hadden zich z.i. bij het uitwerken van de algemene politiek niet voldoende gerealiseerd, dat die partijen werkelijk bestaan, "historisch uit de werkende bevolking gegroeid zijn".

Na zijn terugkeer van het Russische Partijcongres, waarover De GROOT zoals bekend een geestdriftig gestemd verslag aan het Partijbestuur uitbracht, herinnerde de C.P.N.-secretaris aan de belofte van de Partij der Sowjet-Unie om hulp te bieden aan de communistische partijen in de landen van het kapitalisme. Bij wijze van geruststelling klonk, in het koor van de andere stedeouders van het internationale communisme in het Westen, de GROOT's commentaar:

"Deze hulp bestaat in het scheppen van nieuwe theoretische werken!"

Op zijn voorstel besloot nochtans het Partijbestuur met betrekking tot de ontleding van de internationale toestand het Dagelijks Bestuur op te dragen aanvullingen en verduidelijkingen aan te brengen in de "Grondslag voor de discussie voor het a.s. Congres der C.P.N."

De GROOT's verhandeling over zijn te Moskou opgedane indrukken volgde in hoofdlijn datgene wat Stalin zelf te berde heeft gebracht resp. in zijn publicaties over "de economische problemen van het socialisme in de U.S.S.R." en in zijn eerder geciteerde rede bij de sluiting van de XIXe Partijdag.

Uiteindelijk, zo is wel onmiskenbaar gebleken, bepaalt het strakke dirigisme van Moskou ook voor de C.P.N. de verhoudingen in de partij. Op het Russische congres waren niet minder dan 44 buitenlandse communistische partijen, met inbegrip van de C.P.N., vertegenwoordigd. Haar gedelegeerden hebben, voor zover uit begroetingsredevoeringen en nabetrachtingen aan den dag trad, nogmaals onvoorwaardelijke trouw aan de U.S.S.R. en de communistische zaak betuigd. Het partijdagblad van de C.P.N. publiceert, zoals bekend, de tekst van de korte toespraak, die Paul de GROOT op 11 October j.l. te Moskou namens de partij heeft gehouden, doch ook "uit naam van het Nederlandse volk" (zie dezerzijds Maandoverzicht no.9/52, blz.7).

Aan deze aanhankelijkheidsbetuigingen jegens de Russische hiërarchie moet wel principiële waarde worden toegekend. Immers doelbewust wordt daarin de internationale opbouw van het communisme vereenzelvigd met het stalinistische leergezag en met de macht van het Sowjet-rijk. Ook voor de volgelingen van het stalinisme in het Westen is dit gezag onfeilbaar. Voor hen is de saamgebalde macht van de Russische Partij en Staat de exponent van een ideologie, die, naar zij voorspellen, eens de gehele wereld zal beheersen.

De buitenlandse communistische partijen zijn in Stalin's gecompliceerde machtsapparaat verworden tot instrumenten ten dienste van het Russische staatsbelang. Van enige principiële gelijkberechtiging - zij het met erkenning van het primaat van de U.S.S.R. als "vaderland van het socialisme" - is na Lenin's dood geen sprake meer geweest. Moskou precificeert de hoofdtaken, stelt de "partijlijn" vast en bepaalt tegen welke vijand de communistische voorhoeden de massa te hebben te mobiliseren.

Dwangpositie

De "nationale" partijleidingen der communisten verkeren voortdurend in een dwangpositie. Enerzijds moeten zij strikt disciplinair de internationale koers van de Kremlin-politiek volgen. Anderzijds zijn zij gehouden het gehele partij-actief in een "vaderlands klimaat" zonder ontsporing alle gelegenheden te doen meemaken en te voorkomen, dat de partij niet geraakt in een positie van isolement ten opzichte van de massa.

Het ware onjuist daaruit te concluderen, dat de nationale communisten-leiders kunnen volstaan met een soort marionetten-routine bij het nakomen van de centrale directieven van het stalinisme.

De zeer dynamische, dikwijls op korte baan onberekenbare stalinistische politiek van het hoogste plan eist van hen, die Ruslands beleid als partijbestuurders op nationaal niveau hebben te schragen, talrijke eigenschappen, die wezensvreemd zijn aan de normale parlementair-politieke opvattingen en praktijken. Zij zijn in grote trekken als volgt samen te vatten:

Met de "burgerlijke" parlementariërs en politici moeten zij beschikken over een gereede dosis intelligentie, improvisatie- en interpretatievermogen, kritische en zelf-critische gezindheid te juister tijd en te juister plaats.

Specifieke Partij-eigenschappen, die onder alle omstandigheden aanwezig moeten zijn, zijn verder zelf-verzaking, zo nodig beneden de limiet van zelf-vernedering en, geenszins op de laatste plaats, het volkomen terzijde kunnen stellen

van individuele en partij-collectieve scrupules jegens niet alleen de tegenstanders in en buiten de Partij, maar zelfs ten overstaan van partijvrienden.

In deze kille sfeer van berekening en hardheid moet ook de topleiding van de C.P.N. trachten internationaal "bij te blijven". Ook zij dient, ter zelfhandhaving en tot politiek zelfbehoud, de internationale tactiek van het stalinisme voortdurend te peilen en zo mogelijk tijdig te voorzien teneinde denunciatie vanwege of door het opperste partijgezag te voorkomen of althans af te zwakken.

Vandaar het eminente belang voor de partijleiders, annex de aan hun zorgen toevertrouwde kaders, voortdurend kennis te nemen van inhoud en strekking van de internationale communistische voorlichtingsorganen. Terzake moge hier worden volstaan met een verwijzing naar de Kominformkrant, die doorgaans slechts "tussen de regels" directieven van centrale betekenis verstoopt, en van scholingstijdschriften als de te Moskou gepubliceerde "Bolchewiek" (voortaan "Kommunist"), "Neue Zeit" (Temps Nouveaux-New Times etc.). Voor West-Europa zijn voorts van inspirerende betekenis voor de C.P.N. scholingstijdschriften als het theoretische Franse partijorgaan "Cahiers du Communisme".

25-11-1952